

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు
శ్రీ వేంకటేశ్వర భక్తి ఛానల్

శ్రీమద్రామానుజం
అయోధ్యాకాండ
ధర్మపథం

12 వ అఖండ పారాయణం
10-07-2024 - బుధవారము

పారాయణ సర్గలు : 05

సర్గల వరుస సంఖ్యలు : 45,46,47,48,49

పారాయణ సర్గల శ్లోకాల సంఖ్య

$33+34+19+37+18 = 141$ శ్లోకాలు

యోగవౌశిష్టం మరియు ధన్వంతరి మహామర్తత

పారాయణ శ్లోకములు - 25 శ్లోకాలు

మొత్తము పారాయణ శ్లోకాల సంఖ్య - 166 శ్లోకాలు

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అయోధ్యాకాండ అఖండ పారాయణము

శుక్ల చవితి
ముఖ

10-07-2024
బుధవారము

శ్రీ గురు ధ్యానమ్

గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః, గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।
గురుస్సాక్షాత్పరంబ్రహ్మ తస్మై శ్రీగురవే నమః ॥

శ్రీనివాస ధ్యానమ్

శ్రీవేంకటాద్రినిలయః, కమలాకాముకః పుమాన్ ।
అభంగురవిభూతిర్నస్తరంగయతు మంగళమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే,విరాజమానస్య,శ్రీపద్మావతీజానేః, అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీరామచంద్రరూపాంతరస్య, భగవతః, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినస్సన్నిధౌ, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, అస్మిన్ భువనే, సమస్తాధివ్యాధీనాం,నివారణార్థం, భారతవర్షే విద్యావిత్తవాణిజ్య కృషివైద్యవైజ్ఞానిక, దేశరక్షణాదిరంగేషు, విద్యమానానామ్, ఆస్తికమహాజనానాం, సర్వేషాం,సకుటుంబానాం, ఆయురారోగ్యైశ్వర్య, సద్బుద్ధిత్యాది, సర్వశుభ ఫలప్రాప్త్యర్థం, ధర్మాచరణద్వారా శ్రీరామరాజ్యస్య,పునర్వ్యవస్థాపనార్థం, ఉద్యోగార్థినాం,సముచితోద్యోగప్రాప్త్యర్థం, దంపతీనాం, అనుకూలదాంపత్యసిద్ధ్యర్థం, సంతానస్య పితృవాక్యపరిపాలనానుకూల బుద్ధిప్రచోదనార్థం, సకలకార్యసిద్ధ్యర్థం గోసంరక్షణార్థంచ, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణే, అయోధ్యాకాండే, పశ్చాత్పారింశసర్గతః, ఏకోనపశ్చాశస్సర్గాంత, శ్లోక పారాయణం, తథా, శ్రీ మద్యోగవాసిష్ఠే విషూచికా మహామారీ నివారకస్య మహామంత్రస్య పారాయణం, శ్రీధన్వంతరి మంత్ర పారాయణంచ, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, ఆచార్యముఖేన, కరిష్యామహే.

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థన - కూజంతం రామరామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థన - మనోజవం మారుతతుల్యవేగం జితేంద్రియం బుద్ధిమతాం వరిష్ఠమ్ ।
వాతాత్మజం వానరయూధముఖ్యం శ్రీరామదూతం శిరసా నమామి ॥

శ్రీ రామాయణ ప్రార్థన - వాల్మీకిగిరి సంభూతా రామసాగర గామినీ ।
పునాతి భువనం పుణ్యా రామాయణ మహానదీ ॥

శ్రీ రామ ప్రార్థన - అయోధ్యాభ్యేతు గుర్వర్థే త్యక్త్యా రాజ్యం గిరౌ వసన్ ।
పాదుకే భరతాయాదాత్ సరామః శరణం మమ ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే షడ్వచత్వారింశస్సర్గః

అనురక్తా మహాత్మానం రామం సత్యపరాక్రమమ్ ।
అనుజగ్ముః ప్రయాన్తం తం వనవాసాయ మానవాః ॥ 45.1 ॥

నివర్తితేఽపి చ బలాత్ సుహృద్వరే చ రాజని ।
వైవ తే సంన్యవర్తన్త రామస్యానుగోతా రథమ్ ॥ 45.2 ॥

అయోధ్యానిలయానాం హి పురుషాణాం మహాయశాః ।
బభూవ గుణసంపన్నః పూర్ణచన్ద్ర ఇవ ప్రియః ॥ 45.3 ॥

స యాచ్యమానః కాకుత్స్యః స్యాభిః ప్రకృతిభిస్తదా ।
కుర్వాణః పితరం సత్యరో వనమేవాన్వపద్యత ॥ 45.4 ॥

అవేక్షమాణస్సస్నేహం చక్షుషా ప్రపిబన్నివ ।
ఉవాచ రామస్స్నేహేన తాః ప్రజాస్వాః ప్రజా ఇవ ॥ 45.5 ॥

యా ప్రీతిర్బహుమానశ్చ మయ్యయోధ్యానివాసినామ్ ।
మత్ప్రియార్థం విశేషేణ భరతే నా నివేశ్యతామ్ ॥ 45.6 ॥

స హి కళ్యాణచారిత్రః కైకేయ్యానన్దవర్తనః ।
కరిష్యతి యథావద్యః ప్రయాణీ చ హితాని చ ॥ 45.7 ॥

జ్ఞానవృద్ధో వయోబాలః మృదుర్వీర్యగుణాన్వితః ।
అనురూపస్స వో భర్తా భవిష్యతి భయాపహః ॥ 45.8 ॥

స హి రాజగుణైర్మృక్తః యువరాజస్సమీక్షితః ।
అపి చాపి మయా శిష్టైః కార్యం వో భర్తృశాసనమ్ ॥ 45.9 ॥

న చ తప్యేద్యథా చాసౌ వనవాసం గతే మయి ।
మహారాజస్తథా కార్యః మమ ప్రియచిక్రీర్షయా ॥ 45.10 ॥

యథా యథా దాశరథిః ధర్మ ఏవ స్థితోఽభవత్ ।
తథా తథా ప్రకృతయః రామం పతిమకామయన్ ॥ 45.11 ॥

బాష్పేణ పిహితం దీనం రామస్సౌమిత్రిణా సహ ।
చకర్షేవ గుణైర్బద్ధ్యా జనం పురనివాసినమ్ ॥ 45.12 ॥

తే ద్విజాస్త్రివిధం వృద్ధాః జ్ఞానేన వయసౌజసా ।
వయః ప్రకమ్పశిరసః దూరాదూచురిదం వచః ॥ 45.13 ॥

వహన్తో జవనా రామం భో భో జాత్యాస్తురజ్జమాః ।
నివర్తధ్వం న గన్తవ్యం హితా భవత భర్తరి ॥ 45.14 ॥

కర్ణవన్తి హి భూతాని విశేషేణ తురజ్జమాః ।
యూయం తస్మాన్నివర్తధ్వం యాచనాం ప్రతివేదితాః ॥ 45.15 ॥

ధర్మతస్స విశుద్ధాత్మా వీరశ్శుభదృఢవ్రతః ।
ఉపవాహ్యాస్తు వో భర్తా నాపవాహ్యాః పురాద్వనమ్ ॥ 45.16 ॥

ఏవమార్తప్రలాపాంస్తాన్ వృద్ధాన్ ప్రలపతో ద్విజాన్ ।
అవేక్ష్య సహసా రామః రథాదేవతతార హ ॥ 45.17 ॥

పద్భ్యామేవ జగామాథ ససీత స్సహలక్షణః ।
సన్నికృష్టపదన్యాసః రామో వనపరాయణః ॥ 45.18 ॥

ద్విజాతీంస్తు పదాతీంస్తాన్ రామశ్చారిత్రవత్సలః ।
న శశాక ఘృణాచక్షుః పరిమోక్తుం రథేన సః ॥ 45.19 ॥

గచ్ఛన్తమేవ తం దృష్ట్వా రామం సమ్భ్రాన్తచేతసః ।
ఊచుః పరమ సన్తప్తాః రామం వాక్యమిదం ద్విజాః ॥ 45.20 ॥

బ్రాహ్మణ్యం సర్వమేతత్త్వాం బ్రహ్మణ్యమనుగచ్ఛతి ।
ద్విజస్కన్ధాధిరూఢాస్త్వామ్ అగ్నయోఽప్యనుయాన్త్యమీ ॥ 45.21 ॥

వాజపేయసముత్థాని ఛత్రాణ్యేతాని పశ్య నః ।
ప్యష్ఠతోఽనుప్రయోతాని మేఘానివ జలాత్యయే ॥ 45.22 ॥

అనవాప్తాతపత్రస్య రశ్మిసన్తాపితస్య తే ।
ఏభిశ్చాయాం కరిష్యామః స్వైశ్చత్రైర్వాజపేయికైః ॥ 45.23 ॥

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే షట్పత్వారింశస్సర్గః

తతస్తు తమసాతీరం రమ్యమాశ్రిత్య రాఘవః ।
 సీతాముద్వీక్ష్య సౌమిత్రిమ్ ఇదం వచనమబ్రవీత్ ॥ 46.1 ॥

ఇయమద్య నిశా పూర్వ్యా సౌమిత్రే ప్రహితా వనమ్ ।
 వనవాసస్య భద్రం తే సో నోత్కణ్ఠితుమర్హసి ॥ 46.2 ॥

పశ్య శూన్యాన్యరణ్యాని రుదన్తీవ సమన్తతః ।
 యథానిలయమాయద్భిః నిలీనాని మృగద్విజైః ॥ 46.3 ॥

అద్యాయోధ్యా తు నగరీ రాజధానీ పితుర్మమ ।
 సస్త్రీపుంస గతానస్మాన్ శోచిష్యతి న సంశయః ॥ 46.4 ॥

అనురక్తా హి మనుజాః రాజానం బహుభిర్బుణైః ।
 త్వాం చ మాం చ నరవ్యాఘ్రు శత్రుఘ్న భరతౌ తథా ॥ 46.5 ॥

పితరం చానుశోచామి మాతరం చ యశస్వినీమ్ ।
 అపి వాన్దౌ భవేతాం తు రుదన్తౌ తావభీక్షశః ॥ 46.6 ॥

భరతః ఖలు ధర్మాత్మా పితరం మాతరం చ మే ।
 ధర్మార్థకామసహితైః వాక్యైర్వాశ్వాసయిష్యతి ॥ 46.7 ॥

భరతస్యాన్యశంసత్వం విచిన్త్యాహం పునః పునః ।
 నానుశోచామి పితరం మాతరం చాపి లక్షణా ॥ 46.8 ॥

త్యయా కార్యం నరవ్యాఘ్రు మామనువ్రజతా కృతమ్ ।
 అన్వేష్టవ్యా హి వైదేహ్యో రక్షణార్థే సహాయతా ॥ 46.9 ॥

అద్విరేవ తు సౌమిత్రే వత్ప్యామ్యద్య నిశామిమామ్ ।
 ఏతద్ధి రోచతే మహ్యం వన్యేఽపి వివిధే సతి ॥ 46.10 ॥

ఏవముక్త్యా తు సౌమిత్రిం సుమన్త్రమపి రాఘవః ।
 అప్రమత్తస్త్వమశ్వేషు భవ సౌమ్యేత్యువాచ హ ॥ 46.11 ॥

సోశ్వాన్ సుమస్త్రస్పంయమ్య సూర్యేఽస్తం సముపాగతే ।
ప్రభూత యవసాన్ కృత్వా బభూవ ప్రత్యనన్తరః ॥ 46.12 ॥

ఉపాస్య తు శివాం సన్ధ్యాం దృష్ట్వా రాత్రిముపస్థితామ్ ।
రామస్య శయనం చక్రే సూతస్సౌమిత్రిణా సహ ॥ 46.13 ॥

తాం శయ్యాం తమసాతీరే వీక్ష్య వృక్షదలైః కృతామ్ ।
రామస్సౌమిత్రిణా సార్థం సభార్యస్సంవివేశ హ ॥ 46.14 ॥

సభార్యం సప్రసుప్తం తం భ్రాతరం వీక్ష్య లక్ష్మణః ।
కథయామాస సూతాయ రామస్య వివిధాన్ గుణాన్ ॥ 46.15 ॥

జాగ్రతో హ్యేవ తాం రాత్రిం సౌమిత్రేరుదితో రవిః ।
సూతస్య తమసాతీరే రామస్య బ్రువతో గుణాన్ ॥ 46.16 ॥

గోకులాకులతీరాయాః తమసాయా విదూరతః ।
అవసత్తత్ర తాం రాత్రిం రామః ప్రకృతిభిస్సహ ॥ 46.17 ॥

ఉత్థాయ చ మహాతేజాః ప్రకృతీస్తా నిశామ్య చ ।
అబ్రవీద్భ్రాతరం రామః లక్ష్మణం పుణ్యలక్ష్మణమ్ ॥ 46.18 ॥

అస్మద్వ్యపేక్షాన్ సౌమిత్రే నిరపేక్షాన్ గృహేష్యపి ।
వృక్షమూలేషు సంసుప్తాన్ పశ్య లక్ష్మణ సాప్రసృతమ్ ॥ 46.19 ॥

యథైతే నియమం పౌరాః కుర్వన్త్యస్మన్నివర్తనే ।
అపి ప్రాణాన్వృసిష్యన్తి న తు త్యక్త్యన్తి నిశ్చయమ్ ॥ 46.20 ॥

యావదేవ తు సంసుప్తాః తావదేవ వయం లఘు ।
రథమారుహ్య గచ్ఛామ పన్థానమకుతోభయమ్ ॥ 46.21 ॥

అతో భూయోఽపి నేదానీమ్ ఇక్ష్యాకుపురవాసినః ।
స్వపేయురనురక్తా మాం వృక్షమూలాని సంశ్రితాః ॥ 46.22 ॥

పౌరా హ్యోత్మకృతాద్దుఃఖాత్ విప్రమోచ్యా నృపాత్మజైః ।
న తు ఖల్వాత్మనా యోజ్యా దుఃఖేన పురవాసినః ॥ 46.23 ॥

తతస్సమాస్థాయ రథం మహారథః,
 ససారథిర్దాశరథిర్వనం యయౌ ।
 ఉదజ్ముఖం తం తు రథం చకార స,
 ప్రయాణమాంగళ్య నిమిత్తదర్శనాత్ ॥

॥ 46.34 ॥

**ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే
 షట్చత్వారింశస్సర్గః**

**అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే
 సప్తచత్వారింశస్సర్గః**

ప్రభాతాయాం తు శర్వర్యాం పౌరాస్తే రాఘవం వినా ।
 శోకోపహతనిశ్చేష్టా బభూవుర్హతచేతసః ॥

॥ 47.1 ॥

శోకజాశ్రుపరిద్యూనా వీక్షమాణాస్తతస్తతః ।
 ఆలోకమపి రామస్య న పశ్యన్తి స్మ దుఃఖితాః॥

॥ 47.2 ॥

తే విషాదార్తవదనాః రహితాస్తేన ధీమతా ।
 కృపణాః కరుణా వాచః వదన్తి స్మ మనస్వినః ॥

॥ 47.3 ॥

ధిగస్తు ఖలు నిద్రాం తాం యయాఽపహృతచేతసః ।
 నాద్య పశ్యామహే రామం పృథూరస్కం మహాభుజమ్॥

॥ 47.4 ॥

కథం నామ మహాబాహుః స తథావితథక్రియః ।
 భక్తం జనం పరిత్యజ్య ప్రవాసం రాఘవో గతః ॥

॥ 47.5 ॥

యో నస్యదా పాలయతి పితా పుత్రానివారసాన్ ।
 కథం రఘూణాం స శ్రేష్ఠః త్యక్త్యా నో విపినం గతః॥

॥ 47.6 ॥

ఇహైవ నిధనం యామః మహాప్రస్థానమేవ వా ।
 రామేణ రహితానాం హి కిమర్థం జీవితం హి నః ॥

॥ 47.7 ॥

సన్తి శుష్కాణి కాష్ఠాని ప్రభూతాని మహాన్తి చ ।
తైః ప్రజ్వాల్య చితాం సర్వే ప్రవిశామోఽథ పావకమ్ ॥ 47.8 ॥

కిం వక్ష్యామో మహాబాహుః అనసూయః ప్రియంవదః ।
నీతస్య రాఘవోఽస్మాభిః ఇతి వక్తుం కథం క్షమమ్ ॥ 47.9 ॥

సా నూనం నగరీ దీనా దృష్ట్వాఽస్మాన్ రాఘవం వినా ।
భవిష్యతి నిరానన్దా సస్త్రీబాలవయోఽధికా ॥ 47.10 ॥

నిర్యాతాస్తేన వీరేణ సహ నిత్యం జితాత్మనా ।
విహీనాస్తేన చ పునః కథం పశ్యామ తాం పురీమ్ ॥ 47.11 ॥

ఇతీవ బహుధా వాచః బాహుముద్యమ్య తే జనాః ।
విలపన్తి స్మ దుఃఖార్తా వివత్సా ఇవ ధేనవః ॥ 47.12 ॥

తతో మారానుసారేణ గత్వా కించిత్ క్షణం పునః ।
మార్గనాశాద్విషాదేన మహతా సమభిప్లుతాః ॥ 47.13 ॥

రథస్య మార్గనాశేన న్యవర్తన్త మనస్వినః ।
కిమిదం కిం కరిష్యామః ధైవేనోపహతా ఇతి ॥ 47.14 ॥

తతో యథాగతేనైవ మారేణ క్లాన్తచేతసః ।
అయోధ్యామగమన్ సర్వే పురీం వ్యధితసజ్జనామ్ ॥ 47.15 ॥

ఆలోక్య నగరీం తాం చ క్షయవ్యాకులమానసాః ।
ఆవర్తయన్త తేఽశ్రూణి నయనైశ్చోకపీడితైః ॥ 47.16 ॥

ఏషా రామేణ నగరీ రహితా నాతిశోభతే ।
ఆపగా గరుడేనేవ హ్రదాదుద్భ్రుతపన్నగా ॥ 47.17 ॥

చన్ద్రహీనమివాకాశం తోయహీనమివారవమ్ ।
అపశ్యన్నిహతానన్దం నగరం తే విచేతసైః ॥ 47.18 ॥

తే తాని వేశ్మాని మహాధనాని, దుఃఖేన దుఃఖోపహతా విశంతః ।
 నైవ ప్రజజ్ఞాస్వజనం జనం వా, నిరీక్షమాణాః ప్రవినష్టహర్షాః ॥ 47.19 ॥

**ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే
 సప్తచత్వారింశస్సర్గః**

**అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే
 అష్టచత్వారింశస్సర్గః**

తేషామేవం విషణ్ణానాం పీడితానామతీవ చ ।
 బాష్పవిప్లుతనేత్రాణాం సశోకానాం ముమూర్షయా ॥ 48.1 ॥

అనుగమ్య నివృత్తానాం రామం నగరవాసినామ్ ।
 ఉద్గతానీవ సత్త్వాని బభూవురమనస్వినామ్ ॥ 48.2 ॥

స్వం స్వం నిలయమాగమ్య పుత్రదారైస్సమావృతాః ।
 అశ్రూణి ముముచుస్సర్వే బాష్పేణ పిహితాననాః ॥ 48.3 ॥

న చాహృష్యన్తు చామోదన్ వణిజో న ప్రసారయన్ ।
 న చాశోభంత పుణ్యాని నాపచన్ గృహమేధినః ॥ 48.4 ॥

నష్టం దృష్ట్వా నాభ్యనన్తన్ విపులం వా ధనాగమమ్ ।
 పుత్రం ప్రథమజం లబ్ధ్వా జననీ నాభ్యనన్తత ॥ 48.5 ॥

గృహే గృహే రుదన్త్యశ్చ భర్తారం గృహమాగతమ్ ।
 వ్యగర్హయన్త దుఃఖార్తాః వాగ్భిస్తోత్రైరివ ద్విపాన్ ॥ 48.6 ॥

కిం ను తేషాం గృహైః కార్యం కిం దారైః కిం ధనేన వా ।
 పుత్రైర్వా కిం సుఖైర్వాపి యే న పశ్యన్తి రాఘవమ్ ॥ 48.7 ॥

యుష్మాకం రాఘవోఽరణ్యే యోగక్షేమం విధాస్యతి ।
 సీతా నారీజనస్యాస్య యోగక్షేమం కరిష్యతి ॥ 48.19 ॥

కో న్యనేనాప్రతీతేన సోత్కణ్ఠితజనేన చ ।
 సమ్ప్రియేతామనోజ్ఞేన వాసేన హృతచేతసా ॥ 48.20 ॥

కైకేయ్యా యది చేద్రాజ్యం స్యాదధర్మ్యమనాథవత్ ।
 న హి నో జీవితేనార్థః కుతః పుత్రైః కుతో ధనైః ॥ 48.21 ॥

యయా పుత్రశ్చ భర్తా చ త్యక్తావైశ్వర్యకారణాత్ ।
 కం సా పరిహరేదన్యం కైకేయా కులపాంసనీ॥ 48.22 ॥

కైకేయ్యా న వయం రాజ్యే భృతకా నివసేమహి ।
 జీవన్త్యా జాతు జీవన్త్యః పుత్రైరపి శపామహే॥ 48.23 ॥

యా పుత్రం పార్థివేన్ద్రస్య ప్రవాసయతి నిర్భ్రుణా ।
 కస్తాం ప్రాప్య సుఖం జీవేత్ అధర్మాం దుష్టచారిణీమ్ ॥ 48.24 ॥

ఉపద్రుతమిదం సర్వమ్ అనాలమ్బుమనాయకమ్ ।
 కైకేయ్యా హి కృతే సర్వం వినాశముపయాస్యతి ॥ 48.25 ॥

న హి ప్రవ్రజితే రామే జీవిష్యతి మహీపతిః ।
 మృతే దశరథే వ్యక్తం విలాపస్తదనన్తరమ్ ॥ 48.26 ॥

తే విషం పిబతాలోడ్య క్షీణపుణ్యాస్సుదుర్గతాః ।
 రాఘవం వాఽనుగచ్ఛధ్వమ్ అశ్రుతిం వాపి గచ్ఛత॥ 48.27 ॥

మిథ్యా ప్రవ్రాజితో రామః సభార్యస్పృహలక్ష్మణాః ।
 భరతే సన్నిస్పృష్టాస్మూః సానికే పశవో యథా ॥ 48.28 ॥

పూర్ణచంద్రాననశ్శ్యామః గూఢజత్రురరిన్ద్రమః ।
 ఆజానుబాహుః పద్మాక్షః రామో లక్ష్మణపూర్వజః ॥ 48.29 ॥

**అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే
ఏకోననవఞ్చాశస్సర్గః**

రామోఽపి రాత్రిశేషేణ తేనైవ మహదన్తరమ్ ।
జగామ పురుషవ్యాఘ్రుః పితురాజ్ఞామనుస్మరన్ ॥ 49.1 ॥

తథైవ గచ్ఛతస్తస్య వ్యపాయాద్రజనీ శివా ।
ఉపాస్య శివాం సన్ధ్యాం విషయాన్తం వ్యగాహత ॥ 49.2 ॥

గ్రామాన్ వికృష్టసీమాన్తాన్ పుష్పితాని వనాని చ ।
పశ్యన్నతియయా శీఘ్రం శనైరివ హయోత్తమైః ।
శృణ్వన్ వాచో మనుష్యాణాం గ్రామసంవాసవాసినామ్ ॥ 49.3 ॥

రాజానం దిగ్ దశరథం కామస్య వశమాగతమ్ ।
హా నృశంసాద్య కైకేయీ పాపా పాపానుబన్ధినీ ॥ 49.4 ॥

తీక్ష్ణా సమ్భిన్నమర్యాదా తీక్ష్ణకర్మణి వర్తతే ॥ 49.5 ॥

యా పుత్రమీదృశం రాజుః ప్రవాసయతి ధార్మికమ్ ।
వనవాసే మహాప్రాజ్ఞం నానుక్రోశం జితేన్ద్రియమ్ ॥ 49.6 ॥

కథం నామ మహాభాగా సీతా జనకనన్దినీ ।
సదా సుఖేష్వభిరతా దుఃఖాన్యనుభవిష్యతి ॥ 49.7 ॥

అహేలా దశరథో రాజా నిస్సేహస్వసుతం ప్రియమ్ ।
ప్రజానామనఘం రామం పరిత్యక్తుమిహేచ్ఛతి ॥ 49.8 ॥

ఏతా వాచో మనుష్యాణాం గ్రామసంవాసవాసినామ్ ।
శృణ్వన్నతియయా వీరః కోసలాన్ కోసలేశ్వరః ॥ 49.9 ॥

తతో వేదశ్రుతిం నామ శివవారివహాం నదీమ్ ।
ఉత్తిర్యాభిముఖః ప్రాయాత్ అగస్త్యాధ్యుషితాం దిశమ్ ॥ 49.10 ॥

గత్యా తు సుచిరం కాలం తతశ్శివజలాం నదీమ్ ।
గోమతీం గోయుతానూపామ్ అతరత్ సాగరంగమామ్ ॥ 49.11 ॥

గోమతీం చాప్యతిక్రమ్య రాఘవశ్శీఘ్రగైర్లయైః ।
మయూరహంసాభిరుతాం తతార స్యన్లికాం నదీమ్ ॥ 49.12 ॥

స మహీం మనునా రాజ్ఞా దత్తామిక్ష్వాకవే పురా ।
స్ఫీతాం రాష్ట్రావృతాం రామః వైదేహీమన్వదర్భయత్ ॥ 49.13 ॥

సూత ఇత్యేవ చాభాష్య సారథిం తమభీక్షశః ।
హంసమత్తస్వరశ్శ్రీమాన్ ఉవాచ పురుషర్షభః ॥ 49.14 ॥

కదాఽహం పునరాగమ్య సరయ్యాః పుష్పితే వనే ।
మృగయాం పర్యటిష్యామి మాత్రా పిత్రా చ సజ్గతః ॥ 49.15 ॥

రాజరీణాం హి లోకేఽస్మిన్ రత్యర్థం మృగయా వనే ।
కాలే పృతాం తాం మనుజైః ధన్వినామభికాంక్షితామ్ ॥ 49.16 ॥

నాత్యర్థమభికాంక్షామి మృగయాం సరయూవనే ।
రతిర్వైషాఽతులా లోకే రాజర్షిగణసమ్మతా ॥ 49.17 ॥

స తమధ్వానమైక్ష్వాకః సూతం మధురయా గిరా ।
తం తమర్థమభిప్రేత్య యయౌ వాక్యముదీరయన్ ॥ 49.18 ॥

**ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే
ఏకోనవఞ్చాశస్సర్గః**

॥ ఫలశ్రుతిః ॥

ఆయుష్యమారోగ్యకరం యశస్యం సాభ్రాతృకం బుద్ధికరం సుఖం చ ।
శ్రోతవ్యమేతన్నియమేన సద్భిః ఆఖ్యానమోజస్కరమృద్ధికామైః ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీవాసిష్ఠ మహారామాయణే వాల్మీకీయే

ఉత్పత్తివ్రకరణే ఏకోననవ్తతితమస్సర్గః

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ

అథ వర్షసహస్రేణ, తాం పితామహ ఆయయా ।
దారుణం హి తపస్పిద్యై, విషాగ్నిరపి శీతలః ॥ 1॥

మనసైవ ప్రణమ్యైనం, సా తథైవ స్థితా సతీ ।
కో వరః క్షుచ్ఛమాయాఽలమ్, ఇతి చింతాన్వితాఽభవత్ ॥ 2॥

ఆస్పృతం ప్రార్థయిష్యేఽహం, వరమేకమిమం విభుం ।
అనాయసీ చాయసీ చ, స్యామహం జీవసూచికా ॥ 3॥

అస్యోక్త్యా ద్వివిధా సూచిః, భూత్వా లక్ష్మ్యా విశామ్యహం ।
ప్రాణినాం సహసర్వేషాం, హృదయం సురభిర్యథా ॥ 4॥

యథాభిమతమేతేన, గ్రసేయం సకలం జగత్ ।
క్రమేణ క్షుద్వినాశాయ, క్షుద్వినాశః పరం సుఖమ్ ॥ 5॥

ఇతి సంచింతయంతీం తామ్, ఉవాచ కమలాలయః ।
అన్యాదృశ్యాస్తథా దృష్ట్వా, స్తనితాభరవోపమమ్ ॥ 6॥

బ్రహ్మోక్తివాచ

పుత్రి కర్కటికే, రక్షః కులశైలాభ్రమాలికే ।
ఉత్తిష్ఠ త్వం తు తుష్టోఽస్మి, గృహాణాభిమతం వరం ॥ 7॥

కర్కట్యువాచ

భగవన్ భూతభవ్యేశ, స్యామహం జీవసూచికా ।
అనాయసీ చాయసీ చ, విధేఽర్పయసి చేద్వరం ॥ 8॥

శ్రీ హసిష్ఠ ఉవాచ

ఏవమస్త్వీతి తాముక్త్వా, పునరాహ పితామహాః ।
 సూచికా సోపసర్గా త్వం, భవిష్యసి విషూచికా ॥ 9॥

సూక్ష్మయా మాయయా, సర్వలోకహింసాం కరిష్యసి ।
 దుర్భోజనా దురారంభాః, మూర్ఖా దుఃస్థితయశ్చ యే ॥ 10॥

దుర్దేశవాసినో దుష్టాః, తేషాం హింసాం కరిష్యసి ।
 ప్రవిశ్యాత్ హృదయం ప్రాణైః, పద్మస్త్రీహోది బాధనాత్ ॥ 11॥

వాతలేఖాత్మికా వ్యాధిః, భవిష్యసి విషూచికా ।
 సగుణం విగుణం చైవ, జనమాసాదయిష్యసి ॥ 12॥

గుణాన్వితచికిత్సార్థం, మంత్రోఽయం తు మయోచ్యతే ।

బ్రహ్మశ్రీవాచ

హిమాద్రేరుత్తరే పార్శ్వే, కర్కటీ నామ రాక్షసీ ॥ 13॥

విషూచికాఽభిధానా సా, నామ్నాప్యన్యాయ బాధికా ।

తస్యాః మంత్రః ।

ఓం, హ్రీం, హ్రోం, రీం, రాం, విష్ణు శక్తయే నమః (3 సార్లు)

ఓం, నమో భగవతి, విష్ణుశక్తిమేనాం.

ఓం, హర హర, నయ నయ, పచ పచ, మథ మథ,

ఉత్పాదయ ఉత్పాదయ, దూరే కురు స్వాహా.

హిమవంతం గచ్ఛ, జీవ, సః, సః, సః,

చంద్రమండల గతోఽసి స్వాహా (3 సార్లు)

ఇతి మంత్రీ మహామంత్రం, న్యస్య వామకరోదరే ।

మార్జయేదాతురాకారం, తేన హస్తేన సంయుతః ॥ 14॥

హిమశైలాభిముఖ్యేన, విద్రుతాం తాం విచింతయేత్ ।

కర్కటీం కర్కశాక్రందాం, మంత్రముద్గరమర్దితాం ॥ 15॥

ఆతురం చింతయేచ్ఛంద్రే, రసాయన హృదిస్థితం ।
అజరామరణం యుక్తం, ముక్తం సర్వాధివిభ్రమైః ॥ 16॥

సాధకో హి శుచిర్భూత్వా, స్వాచాంతస్సుసమాహితః ।
క్రమేణానేన సకలాం, ప్రోచ్ఛినత్తి విషూచికామ్ ॥ 17॥

ఇతి గగనగతః, త్రిలోకనాథః,
గగనగసిద్ధగృహీత, సిద్ధమంత్రః ।
గతః, ఉపగతశక్రవంద్యమానః,
నిజపురమ్, అక్షయమ్, ఆయమ్, ఉజ్జ్వలశ్రీః ॥ 18॥

**ఇత్యార్షే శ్రీవాసిష్ఠమహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిప్రకరణే
విషూచికామంత్రకథనం నామ ఏకోనసప్తతితమస్కర్గః**

అథ ధన్వంతరి ధ్యానమ్

అచ్యుతానంత గోవింద, విష్ణో నారాయణామృత ।
రోగాన్మే నాశయాశేషాన్, ఆశు ధన్వంతరే హరే ॥ 1॥

ఆరోగ్యం దీర్ఘమాయుష్యం, బలం తేజో ధియం శ్రియం ।
స్వభక్తేభ్యోఽనుగృహ్లాంతం, వందే ధన్వంతరిం హరిమ్ ॥ 2॥

ధన్వంతరేరిమం శ్లోకం, భక్త్యా నిత్యం పఠన్తి యే ।
అనారోగ్యం న తేషాం స్యాత్, సుఖం జీవన్తి తే చిరమ్ ॥ 3॥

ఓం, నమో భగవతే వాసుదేవాయ, ధన్వంతరయే,
అమృతకలశహస్తాయ, వజ్రజలౌకహస్తాయ, సర్వామయవినాశనాయ,
త్రైలోక్యనాథాయ, మహావిష్ణవే స్వాహా. ఓం, వాసుదేవాయ విద్మహే,
సుధాహస్తాయ ధీమహి । తన్నో ధన్వంతరిః ప్రచోదయాత్ ।

అథ నవగ్రహవ్రాథనా

ఆరోగ్యం పద్మబంధుర్వితరతు, నితరాం సంపదం శీతరశ్మిః,
 భూలాభం భూమిపుత్రః, సకలగుణయుతాం వాగ్విభూతిం చ సౌమ్యః ।
 సౌభాగ్యం దేవమంత్రి, రిపుభయశమనం భార్గవః, శౌర్యమార్కిః,
 దీర్ఘాయుస్స్నేహికేయః, విపులతరయశః కేతుః, ఆచంద్రతారమ్ ॥
 అరిష్టాని ప్రణశ్యంతు, దురితాని భయాని చ ।
 శాంతిరస్తు శుభం మేఽస్తు, గ్రహాః కుర్వంతు మంగళమ్ ॥

అథ క్షమావ్రాథనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
 తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
 బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
 కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
 నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
 శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

